



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Marek Motuk

w sprawie **J. O.**,

skazanego z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2023 r. w Izbie Karnej,

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),

kasacji wniesionej na korzyść skazanego przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim

z dnia 13 października 2020 r., sygn. akt II K 135/20

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze
pozbawienia wolności i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Ostrowie Wielkopolskim do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 października 2020 r. (sygn. II K 135/20) Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim skazał J. O. za czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i na podstawie art. 209 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia

wolności, ponadto zwolnił go od ponoszenia kosztów sądowych, którymi obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten nie został zaskarżony apelacją przez którąkolwiek ze stron i stał się prawomocny w dniu 21 października 2020 r.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim wywiódł obecnie Prokurator Generalny i — zaskarżając ten wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na korzyść J. O. — zarzucił mu: rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 209 § 1 k.k., polegające na wymierzeniu J. O., na podstawie powyższego przepisu, za popełnienie występkę z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., kary 2 lat pozbawienia wolności, tj. powyżej przewidzianego ustawowego zagrożenia.

Podnosząc ten zarzut, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie oraz uwzględnienie przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.).

W pełni podzielić należy stanowisko Prokuratora Generalnego, że w niniejszej sprawie doszło do rażącej obrazę przepisu art. 209 § 1 k.k. Stosownie do jego treści, za występki niealimentacji można orzec jedynie grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Przepis ten w sposób jasny określa górną granicę kary pozbawienia wolności.

Skoro Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim zdecydował o orzeczeniu wobec J. O. kary pozbawienia wolności i za podstawę wymiaru kary przyjął jedynie art. 209 § 1 k.k., mógł ją wymierzyć w granicach od 1 miesiąca do 1 roku. Gdyby sąd *meriti* przyjął w podstawie wymiaru kary art. 64 § 1 k.k. - wobec skazania oskarżonego za wskazany w powyższym przepisie występki w warunkach recydywy szczególnej podstawowej - mógłby wówczas ewentualnie orzec karę do roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczona kara 2 lat pozbawienia wolności nie znajduje zatem uzasadnienia w treści przepisu art. 209 § 1 k.k. i rażąco przekracza

przewidzianą w tym przepisie górną granicę ustawowego zagrożenia karą pozbawienia wolności, jak i nawet granicę określoną przy ewentualnym przyjęciu działania sprawy (tak jak to było w niniejszej sprawie) w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k.

Niezastosowanie się do przepisu art. 209 § 1 k.k. w zakresie górnej granicy orzeczonej kary pozbawienia wolności miało istotny wpływ na treść wyroku, ponieważ konsekwencją tego uchybienia było poniesienie przez oskarżonego dolegliwości, której nie mógł i nie powinien był ponieść w zakresie przekraczającym maksymalne ustawowe zagrożenie karą (a także w zakresie przekraczającym ukształtowanie kary wynikające z ewentualnego zastosowania instytucji zobowiązującej do nadzwyczajnego zaostrzenia kary wobec sprawcy).

W tej sytuacji Sąd Najwyższy, stwierdzając, że zaistniałe w sprawie uchybienie miało rażący charakter oraz w istotny sposób wpłynęło na treść orzeczenia, uznał kasację Prokuratora Generalnego za oczywiście zasadną i orzekając na podstawie art. 535 § 5 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze pozbawienia wolności i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Ostrowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd będzie zobowiązany do uwzględnienia powyższych uwag, a także okoliczności, iż J. O. aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności orzeczoną zaskarżonym kasacją wyrokiem (w okresie od 21 grudnia 2021 r. do 21 grudnia 2023 r.) zaś do odbycia przewidziane są obecnie dwie kolejne kary pozbawienia wolności w wymiarze po 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności każda, orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim wydanymi w sprawach: II K 568/21 (przewidziany okres odbywania kary od 21 grudnia 2023 r. do 18 czerwca 2025 r.) oraz II K 49/22 (przewidziany okres odbywania od 18 czerwca 2025 r. do 15 grudnia 2026 r.), co wynika z aktualnej informacji o wyrokach dotyczących skazanego J. O. zamieszczonej w bazie NOE-SAD (*k. 25-27 akt SN*). Wprawdzie Sąd Okręgowy w Kaliszu w odrębnym postępowaniu prowadzonym w przedmiocie wydania wobec J. O. wyroku łącznego, postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2023 r., sygn. III Ka 253/23, wobec odbywania przez ww. kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej zaskarżonym kasacją wyrokiem, w punkcie 2 zwrócił się do sędziego penitencjarnego Sądu Okręgowego

w Poznaniu o rozważenie w trybie art. 80 § 2 k.k.w. zmiany kolejności wykonywania kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec J. O. (odpis postanowienia z dnia 2 sierpnia 2023 r., sygn. III Ka 253/23 k. 5 *akt SN*), jednak z informacji z bazy NOE-SAD nie wynika, iżby zostały w tej sprawie podjęte jakiegokolwiek czynności sądowo-penitencjarne powodujące zmianę kolejności wykonywania kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec J. O.. W zaistniałym układzie procesowym należałoby też rozważyć poinformowanie skazanego przez sąd o uprawnieniach wynikających z treści przepisu art. 552 k.p.k.

Rozpoznanie oraz uwzględnienie kasacji w całości w kierunku postulowanym przez Prokuratora Generalnego krótko po jej wpłynięciu do Sądu Najwyższego czyniło bezprzedmiotowym wypowiedanie się co do wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego nią orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

AG

[ms]